

DECLARACIÓN DE IMPACTO AMBIENTAL FORMULADA POLA DIRECCIÓN XERAL DE CALIDADE AMBIENTAL, SOSTIBILIDADE E CAMBIO CLIMÁTICO RELATIVA Á FASE DE DESENVOLVEMENTO DO PROXECTO DE REESTRUTURACIÓN PARCELARIA DE RETIZÓS, NO CONCELLO DE BALEIRA (LUGO), PROMOVIDA POLA DIRECCIÓN XERAL DE DESENVOLVEMENTO RURAL. (CLAVE DO EXPEDIENTE: 2022/0008).

A Dirección Xeral de Calidade Ambiental, Sostibilidade e Cambio climático, en base ás súas competencias para resolver este expediente ambiental segundo o Decreto 42/2019, de 28 de marzo, polo que se establece a estrutura orgánica da Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Vivenda e de conformidade coa proposta do Servizo de Avaliación Ambiental de Proxectos da Subdirección Xeral de Avaliación Ambiental, que a continuación se transcribe.

A Lei 21/2013, de 9 de decembro, de avaliación ambiental (BOE núm. 296, de 11 de decembro) modificada pola Lei 9/2018, de 5 de decembro e polo real Decreto Lexislativo 23/2020, de 23 de xuño, establece, no artigo 7,2 que os proxectos incluídos no seu Anexo II, serán obxecto dunha avaliación de impacto ambiental simplificada na forma prevista na Sección 2ª do capítulo II (título II) de dita Lei.

Á vista do antedito, o promotor, en virtude do artigo 7.1.d, da mesma Lei, decidiu someter o proxecto a un procedemento de avaliación de impacto ambiental ordinario, polo que procede formular a súa declaración de impacto ambiental (DIA en adiante), consonte co artigo 41 da citada Lei.

1.-OBJECTO DO PROXECTO, DESCRICIÓN, PROMOTOR E ÓRGANO SUBSTANTIVO.

1.1-Obxecto do proxecto.

O proxecto presentado consiste na fase de desenvolvemento da reestruturación parcelaria da parroquia de Santa María Madalena de Retizós no concello de Baleira (Lugo). Dita reestruturación parcelaria ten como obxecto optimizar as condicións estruturais das súas explotacións agrarias, incrementando así o tamaño das parcelas e optimizando a súa produtividade.

1.2.-Descrición do proxecto.

1.2.1.-Localización.

O proxecto de reestruturación localízase no norte do concello de Baleira, o cal pertence a comarca de A Fonsagrada, provincia de Lugo. Abarca a parroquia de Santa María Madalena de Retizós.

Os límites da zona de estudo son os seguintes:

- Norte: Parroquias de Santiago de Milleiros do concello de Pol e Santiago de Martín no concello de Baleira.
- Sur: Parroquia de San Miguel de A Graña, reestruturada en parte (concello de Baleira).
- Leste: Santiago de Martín no concello de Baleira.

- Oeste:: Parroquias de San Martín de Caraño do concello de Pol (parroquia reestruturada) e San Cibrao de Montecubeiro do concello de Castroverde (parroquia reestruturada).

A superficie do ámbito de actuación é de 775,38 ha. das que se exclúe a seguinte zona:

- Zona de exclusión 1 de 192,38 ha, ocupada pola Zona Especial de Conservación (ZEC), "A Marronda".

Sendo o total da superficie a concentrar de 583 ha.

1.2.2.-Accións do proceso da Concentración parcelaria.

A concentración parcelaria leva a cabo unha serie de actuacións inherentes ao propio proceso que, en función da fase na que se atopen, son:

a) Fase de formulación, nesta fase as accións susceptibles de producir impacto serían:

- Planificación do novo viario.
- Deseño de novas fincas.
- Valoración e situación de novas fincas de substitución.

Nesta fase terase en conta a eliminación de pes arbóreos, o abandono da explotación do solo e a densificación da construción.

b) Fase de execución, as accións susceptibles de producir impacto serían:

- O replanteo e conformación de novas fincas de substitución.
- Construción da rede de novos camiños de servizo e obras de infraestrutura.

Os efectos potenciais serían: a perda temporal de funcionalidade de lindes para a fauna, a desaparición de áreas comunais, efectos sobre a paisaxe e a vexetación, efectos sobre o patrimonio arqueolóxico, perturbacións á fauna e a poboación por emisións acústicas.

1.2.3.-Descrición básica do proxecto.

Se prevé o trazado de 2 camiños de nova apertura e o acondicionamento de outros 8 que suman un total de 3,71 Km e 13,48 Km respectivamente.

Propónse que teñan un ancho de firme de 5,0 m, e 1 m de gavia a cada lado da rasante.

1.2.4.-Descrición do medio.

Medio Físico:

A zona obxecto do proxecto presenta un clima de tipo oceánico menos nos meses centrais do verán nos que é de tipo intermedio sen. A precipitación media anual é de 1059,17 mm e a temperatura media anual 11,17°C. Non obstante a neve é un fenómeno esporádico nas

últimas décadas e raramente permanece máis de 1 o 2 días.

O relevo da zona de reestruturación, situada na comarca de A Fonsagrada lucense, caracterízase por presentar unhas pendentes importantes, a pendente media sitúase no 31,86%. Existen dúas zonas claramente diferenciadas, a zona de val central, preto da estrada, e as zonas ao leste e ao oeste con pendentes máis pronunciadas.

Na zona de estudo predominan os solos non laborables e en menor medida os solos de laboreo sistemático e ocasional, existindo unha porcentaxe moi baixa de solos improdutivos.

A zona pertence a conca do Río Eo, e principalmente a subconca de Marlín, onde destacan os regos de Cabana e de Vilares.

Medio Biótico:

Na zona de estudo detéctanse os seguintes hábitats prioritarios:

- 3260: Ríos de pisos de planicie a montano.
- 4030: Uceirais secos europeos.
- 8220: Pendentes rochosas silíceas.
- 8230: Rochedos silíceos con vexetación pioneira.
- 9120: Faiais acidófilos atlánticos.
- 9160: Carballeiras pedunculadas ou albares.
- 9230: Carballeiras galaico-portuguesas.
- 9260: Bosques de *Castanea sativa*.

Na área inventariáronse un total de 67 especies de aves, 22 especies de mamíferos, 8 especies de anfibios, 5 especies de réptiles e 2 especies de peixes.

Con respecto a flora da zona existen 258 especies de plantas vasculares que foron inventariadas na Fraga da Marronda. O *Narcissus pseudonarcissus* subespecie *nobilis*, é unha especie de interese comunitario e está estritamente protexida no Anexo IV do Real Decreto 1997/1995, que traspón a Directiva 92/43/CEE, ou nos Anexos II e V da mesma.

Dentro da zona de estudo destaca o espazo en Rede Natura da Zona Especial de Conservación de A Marronda que ocupa unha superficie total de 189,33 ha.

Patrimonio Histórico:

Con respecto ao patrimonio histórico, artístico e cultural identificado no correspondente Proxecto de Prospección Arqueolóxica Intensiva, identificáronse os seguintes elementos:

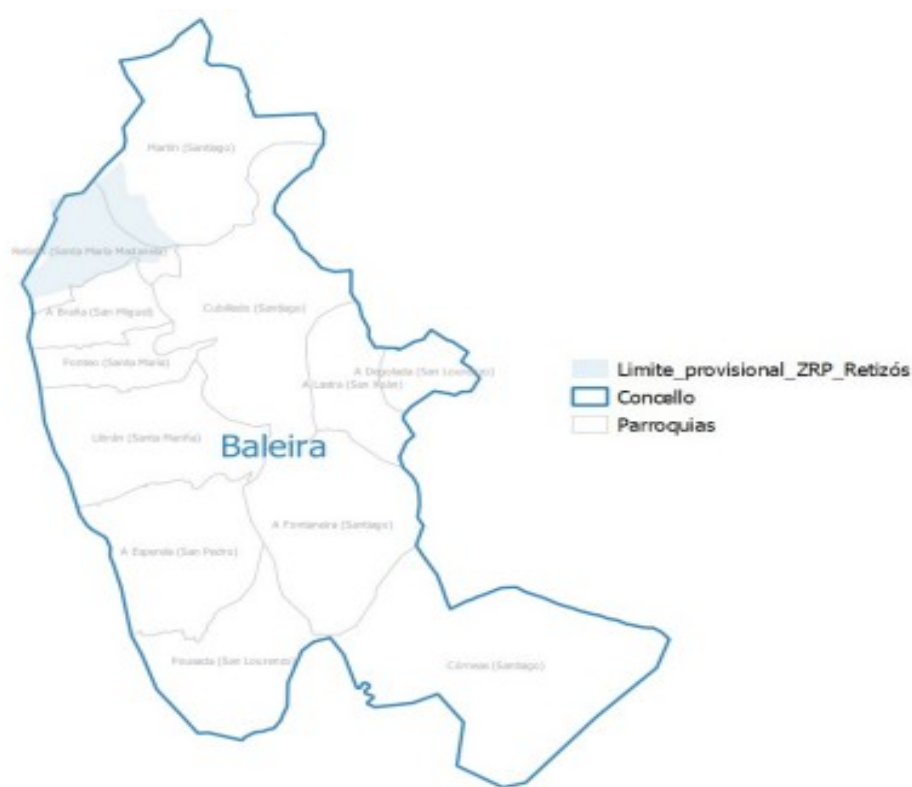

- 3 edificios, monumentos ou elementos de enxeñería catalogados como elemento arquitectónico civil ou relixioso.
- 3 elementos pertencentes ao patrimonio etnográfico.
- 1 xacemento arqueolóxico.
- 1 asentamento fortificado.
- 1 elemento indeterminado.

1.3.-Promotor e órgano substantivo.

O promotor e órgano substantivo é a Dirección Xeral de Desenvolvemento Rural.

Unha imaxe da zona de reestruturación parcelaria é a seguinte:

2.-TRAMITACIÓN E ANÁLISE DO EXPEDIENTE.

2.1.-Resumo da tramitación.

Por solicitude dos veciños, a Dirección Xeral de Desenvolvemento Rural iniciou a Reestruturación Parcelaria na parroquia de Santa María Madalena de Retizós, no concello de Baleira (Lugo).

Con data de 04/12/2020 publicouse no DOG núm 245 o anuncio do 13 de novembro, da Dirección Xeral de Desenvolvemento Rural, polo que se somete a información pública o Estudo de Impacto Ambiental da zona de reestruturación parcelaria de Retizós, no concello de Baleira (Lugo).

Simultaneamente ao trámite de información pública, o órgano substantivo, en cumprimento do artigo 37 da Lei 21/2013, consultou as seguintes administracións públicas afectadas e ás persoas interesadas sobre os posibles efectos significativos do proxecto sobre o medio ambiente.:

ORGANISMO CONSULTADO	RECIBIDO	NON RECIBIDO
Sociedade Galega de Historia Natural	X	
Instituto de Estudos do Territorio	X	
Federación Ecoloxista Galega		X
Dirección Xeral de Patrimonio Cultural.	X	
Dirección Xeral de Planificación e Ordenación Forestal	X	
Dirección Xeral de Patrimonio Natural	X	
Concello de Cospito.	X	
Confederación Hidrográfica Cantábrico occidental	X	
Consello da Cultura Galega	X	

2.2.-Análise do expediente.

O expediente contén o Estudo de Impacto Ambiental, a copia do anuncio de información pública, o certificado de exposición pública do Servizo de Infraestruturas Agrarias, no que se deixa constancia de que durante este período non foron presentadas alegacións, o informe do órgano substantivo e a copia das solicitudes de informe e dos informes emitidos polos distintos organismos consultados.

Os organismos consultados informan o seguinte:

1.-A **Sociedade Galega de Historia Natural**, remite opinión sobre cuestións que son tidas en conta polos órganos competentes, e quedan atendidas co cumprimento do condicionado desta Declaración de Impacto Ambiental.

2.-O **Instituto de Estudos do Territorio**, informa á vista da documentación achegada o seguinte:

- Nos camiños existentes limitados por muros ou valados tradicionais, ou aliñamentos ou sebes vexetais de especies autóctonas, é recomendable manter

os citados elementos, e cando sexa necesario ampliar a súa sección, facelo por unha soa das beiras, para manter os elementos de interese na outra.

- Para o pavimento dos camiños escolleranse solucións acordes coa súa función, segundo se trate de comunicación ou servizo a parcelas; para o segundo caso, optarase polo emprego de materiais semellantes e integrados na contorna, como o xabre ou a saburra, agás cando a pendente do camiño determine a procedencia de empregar outro pavimento.
- Cando non comprometa a viabilidade do proxecto e sexa tecnicamente viable, recoméndase trasladar os muros ou valados tradicionais de pedra que tivesen un singular interese aos novos lindes dos predios.
- A anchura dos camiños adaptárase á función que deban cumprir, ben sexa a comunicación coas redes exteriores, ben o servizo ás parcelas. No viario de nova apertura seguirase a morfoloxía do terreo e os seus cambios de nivel, sempre que sexa posible dende o punto de vista de seguridade do tráfico que discorra por eles, evitando os trazados que provoquen maiores movementos de terras e posible afectación aos elementos de singular interese paisaxístico identificados no estudo de impacto e integración paisaxística que se decidise manter por non comprometer a viabilidade do proxecto.
- Minimizar a eliminación de vexetación autóctona e masas arboradas de caducifolias durante as fases de execución.

En todo caso, de acordo co artigo 30.3 do Regulamento da Lei 7/2008, as medidas de integración paisaxística deberán quedar oportunamente recollidas no proxecto de reestruturación.

3.-A Dirección Xeral de Planificación e Ordenación Forestal, informa favorablemente a reestruturación parcelaria, incidindo na importancia dos seguintes aspectos::

- Cumprimento das condicións das repoboacións forestais (artigo 67 da Lei 7/2012).
- Cumprimento das condicións para cambios de actividade forestal a agrícola (artigo 60 da Lei 7/2012).
- Cumprimento dos requisitos de xestión de biomasa marcados pola Lei 3/2007.

4.-O Consello da Cultura Galega, conclúe o seguinte:

- Os bens de interese cultural non se ven afectados pola actuación proposta. En canto a outros elementos, teranse en conta as indicacións do estudo de impacto ambiental.
- A actuación proposta é compatible cos valores funcionais da paisaxe existente tendo en especial consideración a zona de exclusión proposta.

- Desde o punto de vista da ordenación do territorio, a transformación proposta é compatible coas características edáficas e topográficas da área.
- A actuación proposta pode afectar á conservación de hábitats de interese comunitario.

Como conclusión final, resumo das anteriores, estímase que a reestruturación parcelaria pode ser autorizada, primando actuacións encamiñadas a preservar os bens culturais e os hábitats da zona excluída no estudo de impacto ambiental, evitando a deforestación dos bosquetes de frondosas autóctonas que se atopan na área de actuación, fora da zona de exclusión.

5.- A **Dirección Xeral de Patrimonio Natural** informa que á vista da análise da documentación recibida, o promotor do Proxecto da Reestruturación Parcelaria debe ter en conta as seguintes consideracións:

■ Actuacións dentro da Rede Natura 2000.

- A reestruturación parcelaria deberá aterse ao disposto no Decreto 37/2014, tratando de obter un resultado globalmente positivo en canto aos obxectivos de conservación establecidos.
- Vista a dinámica actual dos cambios de ocupación do chan en Galicia, deberase prestar unha especial atención a mellorar e manter a longo prazo o estado de conservación dos seguintes hábitats de interese comunitario:

-4020* Brezais húmidos atlánticos de zonas temperadas de *Erica ciliaris* e *Erica tetralix*.

-6220* Zonas subestépicas de gramíneas e anuais de Thero-Brachypodietea.

-6410 Prados con molinias sobre substratos calcáreos, turbosos ou arxilolimónicos (*Molinion caeruleae*).

-6430 Megaforbios eutrofos hidrófilos das orlas de chaira e dos pisos montano a alpino.

-6510 Padros pobres de sega de baixa altitude (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*).

- Débense conservar os humidais incluídos no Inventario de Humidais de Galicia.
- Pola súa importancia para determinadas aves, débese manter o máximo de sebes vivos.

■ Actuacións fóra da Rede Natura 2000.

Identificaranse e conservaranse, entre as formacións vexetais actualmente existentes no ámbito da reestruturación, aquelas que teñen un especial valor ambiental e que, pola súa reducida representación no espazo para reestruturar e/ou posición, adquiren unha singular importancia como hábitat ou como

refuxios para as especies de flora e fauna que alí viven. Entre estas formacións singulares poden atoparse, por exemplo, as seguintes:

- Humidais (hábitats turbosos, lagoas, etc). Deben evitarse en todo caso modificacións do seu réxime hídrico e deberán destinarse a un uso acorde coas súas características.
- Masas boscosas de especies autóctonas tales como fragas, reboleiras ou soutos de castiñeiro, especialmente cando inclúan árbores moi vellos.

En concreto as masas arboradas que cumpran os requisitos establecidos no artigo 3 do Decreto 167/2019, do 5 de decembro, polo que se crea e regúlase o rexistro de masas consolidadas de frondosas autóctonas.

- Vexetación de ribeira. Manter esta vexetación resulta útil, ademais, para defender as parcelas de erosión fluvial. Para determinar a anchura da vexetación de ribeira a conservar pode facerse uso do criterio establecido no anexo II, letra g, da Lei 7/2012, do 28 de xuño, de montes de Galicia, ao establecer que as distancias mínimas que deben respectar as novas repoboacións forestais, con canles fluviais de máis de 2 metros de ancho, serán de 5 m cando se empreguen as especies de frondosas do anexo I e de 15 m no resto de especies, a contar desde o dominio público.

■ Plan de cultivos orientado aos aproveitamentos futuros.

Debe incluírse unha delimitación espacial dos terreos agropecuarios e forestais, que servirá de base para identificar e medir a superficie sobre a que se prevé que se producirá un cambio de uso do solo a medio prazo tras a reestruturación parcelaria.

As alteracións substanciais das cubertas vexetais débense estimar, clasificar, cuantificar e describir, dado que poden ter efectos apreciables sobre os compoñentes do patrimonio natural.

■ Para as especies que se indican, trasládanse as seguintes orientacións:

- En relación cos anfibios ameazados, a expansión de matogueiras e arbustos nas parcelas de cultivo abandonadas é un factor de ameaza, así como a colmatación de acequias de regadío e charcas nas praderías de sega en desuso, destrución por abandono de pozos, albercas, bebedoiros, etc.
- Para a conservación de *Burhinus oedicnemus* e *Vanellus vanellus* proponse as seguintes medidas:

-Promover unha extensificación xeral das prácticas agrícolas.

-Introducir etapas de descanso nos ciclos dos cultivos, de xeito que se fomenten os barbeitos, tanto os de curta como os de longa duración.

-Evitar o abandono de terras agrícolas que son colonizadas por especies arbustivas.

- Ordenar os proxectos e labores de regadío nas áreas de distribución destas especies.
- Favorecer os cultivos de secaño.
- Conservar os lindes entre parcelas de cultivo.
- Conservar e fomentar áreas de pasteiros naturais e seminaturais pastoreados.
- Conservación de matogueiras en terreos areosos e/ou pedregosos sometidos a pastoreo.
- Conservación e manexo axeitado de áreas encharcadizas en zonas agrícolas, evitando o seu drenaxe, e de veigas.
- Para a conservación de *Circus cyaneus* e *C. Pygargus* proponse as seguintes medidas:
 - Protexer os brezais e toxeiros da súa transformación en cultivos forestais.
 - Manter a superficie ocupada por prados, pastos e pasteiros nas áreas de distribución potencial de ambas especies.
 - Limitación da superficie de cultivos sen interese para os Circus: millo e pataca en sistemas intensivos con transformación de grandes superficies.
 - Avaliación dos proxectos de regadío en áreas de nidificación de Circus.
- Un dos elementos que van a afectar notablemente ao entorno son as infraestruturas asociadas á concentración parcelaria. Afección que se induce tanto no medio biótico como abiótico e por extensión no perceptual. Deberase, por tanto, minimizar este impacto para o que se estiman pertinentes as seguintes consideracións:
 - Os viais axustaranse á topografía do terreo para minimizar o movemento das terras e reducir os impactos. O modelado dos taludes e o trazado dos viais evitará formas demasiado artificiais procurando que o cambio de pendentes sexa gradual, integrándose co medio natural e por extensión coa paisaxe.
 - Esta asimilación á fisiografía do entorno debe entenderse tamén no seu trazado, evitando os rectilíneos, tendendo a seguir as curvas de nivel do terreo. Evitarase o efecto cuadrícula tan habitual nas reestruturacións parcelarias.
 - Os viais que deseñen deben ter moi presente a biocenose e a paisaxe, evitando a afección aos hábitats máis sensibles e importantes.
 - Adoptaranse as medidas pertinentes que garantan que non se orixinen desprendementos, fenómenos erosivos, contaminantes ou cambios hidrolóxicos.

- Aproveitarase ao máximo posible a existencia de antigos accesos para o trazado das novas pistas.
 - No caso de que nos camiños de servizo se necesite habilitar pasos canadenses, deberanse deseñar as medidas necesarias que posibiliten o escape dos pequenos vertebrados que poidan caer ao foso.
 - Evitarase modificar as zonas de escorrenta para non influír nos ecosistemas naturais augas abaixo das infraestruturas. Neste sentido, deberanse colocar tantos pasos de auga como vagoadas teña o terreo, dimensionándose adecuadamente para evitar o efecto presa en épocas de máxima precipitación. Esta medida será empregada como paso pola pequena fauna (anfíbios, réptiles e micromamíferos).
- Os estudos necesarios deberán ser elaborados por persoal con capacidade técnica suficiente de conformidade coas normas sobre cualificacións profesionais e da educación superior.

6.-A **Dirección Xeral de Patrimonio Cultural** informa que o promotor do proxecto adoptou, como medida preventiva, a realización dunha prospección arqueolóxica do ámbito da zona de reestruturación parcelaria. O obxecto desta prospección é elaborar un catálogo dos bens do patrimonio cultural que poderían verse afectados polo proceso de concentración ou reestruturación parcelaria. A memoria técnica desta prospección incorpora unha avaliación do impacto que o trazado dos camiños ocasionará sobre os bens do catálogo, así como, unha proposta de medidas protectoras e correctoras.

É preciso que se informe ao promotor do proxecto dunha serie de recomendacións a ter en conta durante todo o proceso:

- A rede de camiños deberá apoiarse na medida do posible sobre os camiños rurais xa existentes, non atravesando as zonas de protección do patrimonio cultural salvo que sexa estritamente necesario.
- As trazas dos novos camiños buscarán respectar a vexetación de bordo dos camiños antigos cando coincidan en traza, mantendo cando menos un bordo do camiño vello coa vexetación existente e os muros de pedra.
- Os camiños que rematen nos núcleos tradicionais deberán ir reducindo o seu ancho a medida que se achegan a eles, progresivamente ata acadar o ancho do camiño no que desembocan, evitando transicións bruscas entre anchos, xa que logo no interior destes núcleos os viais son, normalmente, moito máis estreitos.
- No contorno dos bens declarados de interese cultural (BIC) deberase conservar maioritariamente a estrutura parcelaria e camiños existentes, co obxecto de non modificar a paisaxe que a arrodea.
- Respecto ao deseño do novo parcelario, deberase prever o seu axuste o máis posible ao existente, conservando o maior número posible de elementos conformadores da paisaxe rural, sobre todo nas áreas de protección dos elementos do patrimonio cultural, permitíndose agrupar parcelas de reducida

extensión para unificar e facilitar o cultivo, pero sen introducir novas liñas, alleas ás existentes, que desfiguren o carácter tradicional destas áreas.

- Asemade, o deseño das futuras fincas deberá ser coherente coa preservación dos camiños tradicionais e corredoiras que se identifiquen no estudo do patrimonio cultural, e que non estean incluídas na rede de camiños principais, de xeito que podan seguir en uso ou dar acceso ás parcelas.
- Tendo en conta que a paisaxe tradicional está caracterizada pola abundancia de valos artesanais de pedra que delimitan as actuais fincas e camiños, así como de lindes vexetais formados por ringleiras de árbores e/ou arbustos, sería axeitado que estes se tiveran en conta no deseño das futuras parcelas co fin de facer coincidir, na medida do posible, os antigos e os novos lindeiros de fincas e así conservar estes elementos tan característicos desta paisaxe galega. Os elementos de valor etnográfico e cultural que por forza haxa que retirar, deberán ser obxecto de recuperación, desmontándoos e aproveitándoos para definir as novas fincas.
- Recomendase que os xacementos arqueolóxicos de maior extensión se incorporen a unha masa común.
- Elementos etnográficos de uso público como pontellas, fontes, pozas de rego, cruceiros, etc..., deberán quedar en zonas exentas de reparcelación e garantir o seu acceso.

De acordo co artigo 34 da Lei 5/2016, do 4 de maio, do patrimonio cultural de Galicia (DOG núm.92 do 16.05.2016) os proxectos de obras que se desenvolvan no ámbito do proceso de reestruturación parcelaria, deben ser informados pola consellería con competencias en materia de cultura.

Aos efectos de autorización ou informe do proxecto de obras (camiños principais e secundarios, e de ser o caso, obras de acondicionamento de fincas ou acceso a predios), o promotor achegará xunto co proxecto construtivo (en soporte dixital), unha avaliación do impacto do proxecto sobre o patrimonio cultural cun catálogo de bens culturais elaborado en base aos resultados da prospección arqueolóxica.

O catálogo debe contar cunha ficha individualizada de cada un dos bens que conterá, a lo menos, a información seguinte::

- Identificación do ben: nome, concello, parroquia, lugar.
- Réxime xurídico do ben (BIC, catálogo ou censo).
- Referencia a coordenadas UTM e o ETRS 89 (fuso 29).
- Representación gráfica, a escala 1:5.000, de cada un dos bens na cartografía catastral, nos planos topográficos e na ortofotografía. As tramas a empregar ou capas non deben ocultar a información do estado actual de embaixo.
- Fotografías do elemento, sinalando na planimetría o lugar desde o que se tomaron as fotografías.

- O ámbito de ocupación dos bens culturais, debe representarse nos planos parcelarios, topográficos e na ortofotografía. A escala de representación recomendada nos planos xerais é de 1:5.000.
- Para a delimitación do ámbito de ocupación de cada un dos bens (especialmente no caso dos de carácter arqueolóxico) e do seu contorno de protección, ademais do traballo de campo, deben empregarse as diferentes ferramentas e visores do IET.
- Relación das parcelas catastrais nas que se localiza o ben, e o seu contorno de protección. Estas deben terse en conta ao efecto de información aos propietarios.

A realización de novas pistas, así como a ampliación de pistas existentes, a eliminación de elementos lineais que configuran a paisaxe, e a modificación do relevo natural das áreas de protección dos elementos do Patrimonio Cultural, terá carácter excepcional e, en todo caso requirirá a elaboración dun estudo detallado do entorno do elemento afectado. Este documento deberá incluír, ademais da información da ficha do catálogo, o seguinte::

- Fotografías do elemento e da zona na que se van a executar as obras. Debe sinalarse na planimetría o lugar desde o que se tomaron as fotografías.
- Especificacións técnicas e características construtivas da obra ou proxecto que ocasiona o impacto.
- Planimetría de detalle, sinalando as distancias reais das obras aos elementos do patrimonio cultural. Aportaranse seccións transversais dos novos camiños, onde se reflicta a relación co elemento, sinalando a rasante actual e a proposta. No caso de acondicionamento de camiños existentes sinalarase o estado actual e a proposta de obra e aportaranse fotos do estado actual dos camiños.
- Valoración das afeccións reais e proposta de medidas protectoras e correctoras.

Nas áreas de interese de patrimonio cultural debe de terse en conta, aos efectos de documentación, a técnica tradicional da construción de pedra en seco, que como tal está incluída no censo do patrimonio cultural, como manifestación do patrimonio cultural inmaterial (DOG núm. 186 do 29.09.2016). Polo tanto no caso de que na zona de afección se documenten construcións que empreguen a técnica da pedra en seco, dadas as determinacións contidas na LPCG e na resolución pola que se inclúe no censo do patrimonio cultura a referida técnica é preciso levar a cabo un proceso de documentación dos exemplos máis característicos da técnica.

A este efecto, na avaliación de impacto sobre o patrimonio cultural, incorporárase un informe específico no que se documente a tipoloxía de construción de pedra en seco da zona. Debe de empregarse a Guía de caracterización e integración paisaxística de valados editada pola Xunta de Galicia no ano 2017.

A documentación da técnica de construción de pedra en seco realizarase mediante fotografías e sinalizaranse nun plano os tipos de peche e demais construcións documentadas.

Cara a unha mellor avaliación de impacto sobre o patrimonio cultural, xunto co estudo achegarase unha capa ou arquivo SHP no que se representen todas as obras e instalacións do proxecto e outra na que se recolla a malla de puntos correspondente ao perímetro dos bens culturais localizados.

En base aos resultados das actuacións arqueolóxicas, a Dirección Xeral de Patrimonio Cultural, como organismo competente na materia, decidirá sobre a conveniencia de establecer outras medidas de protección.

7.-O **Concello de Baleira**, informa tendo en conta a Normativa Urbanística Municipal do Concello, aprobada o 14 de xullo de 1988 e modificada pola disposición transitoria primeira da Lei 2/2016, do 10 de febreiro, do solo de Galicia.

8.-A **Confederación Hidrográfica do Cantábrico occidental**, á vista da documentación remitida, informa o seguinte::

- En ningún caso o dominio público hidráulico se incluírá na superficie obxecto de reestruturación.
- As fincas de resultado en ningún caso suporán a alteración ou modificación do trazado natural de canles de dominio público hidráulico.
- Os peches das fincas de substitución, disporanse exteriores á zona de servidume de canles definida no artigo 6 do Regulamento do Dominio Público Hidráulico (Real Decreto 849/1986, de 11 de abril, segundo a redacción do RD 9/2008, de 11 de xaneiro). A zona de servidume, segundo disposto no artigo 7 do mesmo corpo normativo, reservárase expedita para, entre outros, o paso público peatonal e servizos de vixilancia e conservación, non podendo con carácter xeral realizarse ningunha construción nesta zona salvo que sexa conveniente ou precisa para o uso do dominio público hidráulico ou para a súa conservación e restauración.

Ademais, para aqueles peches das novas fincas de substitución que se sitúen na zona de fluxo preferente contemplárase o disposto no artigo 40.2 do Plan Hidrolóxico do Cantábrico Occidental (PHCOC).

- Nos sumidoiros dos camiños proxectados contemplárase nos futuros documentos o disposto no artigo 44 do PHCOC.
- A execución de calquera obra ou traballo na zona de policía das canles precisará autorización administrativa previa do Organismo de Cunca. Esta autorización será independente de calquera outra que sexa concedida polos distintos órganos das Administracións públicas (artigo 9.4 do Regulamento do Dominio Público Hidráulico, aprobado polo Real Decreto 8749/186, do 11 de abril, segundo a redacción introducida por RD 9/2008, de 11 de xaneiro).
- En canto ás medidas correctoras, debe cuantificarse o número de cruces de camiños/canles e contemplar medidas correctoras que minimicen ditos impactos nesa superficie, Estudar o tipo de cobertura afectada para revexetar mediante sementas, plantacións e estacas de especies autóctonas. Así mesmo cuantificarase a afección que o aumento de biocidas terá na calidade das augas

(segundo tipo de biocida, cantidade, superficie afectada,...) e ter en conta medidas de eliminación de especies invasoras.

Con todo, estas observacións realizaranse sen prexuízo de calquera obra ou traballo no dominio público hidráulico e nas súas zonas de servidume e de policía, os aproveitamentos de augas superficiais ou subterráneas, así como o vertido directo ou indirecto das augas requirirán autorización administrativa previa do Organismo de Cunca no ámbito territorial da súa competencia.

3.-Condicións ambientais.

Efectuada a análise do expediente, a presente declaración refírese en exclusiva ao proxecto de desenvolvemento do proceso de reestruturación parcelaria de Retizós, no Concello de Baleira, Provincia de Lugo.

Para todo o contido deste informe, no proceso de reestruturación, teranse en conta as seguintes fases:

a) Fase de formulación, nesta fase realízanse os documentos que deberán contar cos informes favorables da Dirección Xeral de Patrimonio Natural, Dirección Xeral de Patrimonio Cultural, e tamén da Confederación Hidrográfica do Cantábrico Occidental:

- Respecto da distribución das parcelas: o proxecto e o acordo de concentración parcelaria.
- Respecto da execución de obras: o Proxecto de Rede de camiños e Obras inherentes á concentración, e o Proxecto de Acondicionamento de Fincas e outros Proxectos de Obras Complementarias.

b) Fase de execución, terá os seguintes aspectos:

- Replanteo e conformación de novas fincas de substitución.
- Construción da rede de novos camiños de servizo.
- Obras de infraestruturas de drenaxe.

c) Fase de explotación, terá os seguintes aspectos:

- Toma de posesión das novas fincas.
- Uso das obras complementarias.

3.1.-Protección do solo.

3.1.1.-Fase de formulación.

3.1.1.1.-Movementos de terras.

- Definiranse as posibles zonas para o almacenamento de terras, a selección das zonas realizarase en base a criterios ambientais. Se terá en conta que no caso en que

existan ocos na contorna, procedentes de actividades extractivas abandonadas, ou movementos de terras, primará o seu uso fronte ao de outras zonas, sempre que sexa viable, e sempre que estean integrados na contorna. En ningún caso se realizarán depósitos dos sobrantes nas zonas con valores ambientais relevantes, identificados no estudo ambiental.

- Definiranse así mesmo as zonas dedicadas a maquinaria e casetas de obra. Estarán debidamente balizadas e illadas do resto da vexetación con gabias ou trampas que eviten as perdas ou verteduras ao resto do lugar a tratar. O finalizar, ditas zonas, deberán ser recuperadas e revexetadas con vexetación autóctona.
- En Rede Natura se restrinxirá ao imprescindible.

3.1.1.2.-Rede de camiños.

Deberanse tomar as seguintes medidas de conservación:

- No trazado dos camiños, aproveitarase o máximo os xa existentes, conservando a maior parte da vexetación arbórea autóctona, e valados de pedra. Tenderase a seguir as curvas do terreo.
- Evitarase a perda de capacidade de filtración das marxes dos regatos, así como o aumento de escorrentía directa nas zonas dos cruces. Realizarase a plantación de especies de ribeira autóctonas, nas beiras que resulten danadas ou carezan de vexetación.
- Aplicaranse medidas preventivas durante a manipulación dos formigóns e cementos, para evitar arrastres e vertidos aos cursos fluviais que danen á fauna acuática. Non estará permitido o lavado de cubas e ferramentas. Cando non se poida realizar o lavado na planta de preparación, acondicionarase un espazo estanco, coa posterior xestión dos residuos.
- Os residuos resultantes das accións previstas, non poderán ser acumulados en lugares próximos ao río para evitar ser arrastrados por choivas, debendo ser tratados e xestionados segundo a lexislación vixente. Prohibirase o vertido e lavado de cubos e ferramentas.
- Excluirase de toda actuación o ancho da ocupación dos recursos fluviais e das canles, xunto coa superficie ocupada pola vexetación de ribeira e as zonas de exclusión delimitadas no EIA, exceptuando os casos de cruzamento da rede fluvial; neste caso os estribos das estruturas de paso situaranse a polo menos 5m desde a liña de máximas crecidas ordinarias.
- A proposta definitiva da rede de camiños, debe buscar un acordo entre a necesidade de dar acceso ás fincas de substitución, e a preservación dos espazos de alto valor ambiental.
- Reconstruíranse os peches e sebes.

3.1.2.-Fase de execución.

3.1.2.1.-Materiais de préstamos e canteiras.

- Os materiais de préstamo, necesarios para o desenvolvemento das obras, terán que proceder de explotacións autorizadas, e definiranse os lugares de amoreamento de materiais e verteduras integrándoos no medio. Con carácter xeral non se efectuarán préstamos na zona, excepto xustificación previa, e deberán efectuarse en lugares sinalizados, e posteriormente proceder a súa integración no medio. Cando se precisen achegas externas de terra vexetal, esta non se poderá extraer de áreas onde se atope consolidada e integrada no medio e na que existan especies invasoras.

3.1.2.2.-Construcións.

En relación as construcións, haberá que balizar as zonas de exclusión, co obxecto de minimizar os impactos sobre os ecosistemas fluviais e teselas de especies de vexetación. Evitarase a elaboración de formigón na propia obra.

3.2.-Protección das augas e Hidromorfloxía.

Deberase ter en conta, tanto na fase de formulación como na fase de obras, o indicado pola Confederación Hidrográfica do Cantábrico Occidental no seu informe de data 05/05/2021.

Non se afectará as canles nin poderán asolagarse ou desecarse nin realizar ningún tipo de obra que modifique o hidromorfismo da zona.

3.3.-Xestión de Residuos.

- Os residuos serán xestionados de acordo coa súa natureza e normativa vixente, primando a reciclaxe. Os envases baleiros de calquera tipo de residuo, deberán ser depositados en contedores habilitados (Sistema integrado de Xestión de Envases) ou entregado a un xestor de envases.
- Con respecto a biomasa vexetal eliminada, primarase a valoración, evitando a queima no lugar, de ser o caso, deberá contar coa autorización regulamentaria.
- Cando sexa posible estes restos deberán ser compostados de forma natural. Para a súa integración sobre o terreo levarase a cabo a trituración e incorporación ao solo, deste xeito se diminúe o risco de incendios forestais, evitando a aparición de pragas.
- Haberá que evitar toda actuación que leve asociada a vertedura accidental de sustancias contaminantes na zona da concentración parcelaria e na súa contorna.

3.4.-Protección da fauna, vexetación e espazos protexidos.

No que respecta a protección da fauna, da vexetación e dos espazos protexidos, estarase ao indicado pola Dirección Xeral de Patrimonio Natural, tendo en conta os seguintes puntos:

3.4.1.-Fase de Formulación.

3.4.1.1.-Áreas con valores naturais.

Haberá que ter especial atención coas áreas sensibles, adoptando medidas protectoras e correctoras. Tamén serán obxecto de un seguimento e vixilancia ambiental. Estas áreas deberán ser sinalizadas durante o replanteo da obra.

As medidas adoptadas serán as seguintes:

- Restrinxirase ao máximo a eliminación da vexetación arbórea autóctona, das sebes de separación das parcelas, e respectaranse as árbores de maior tamaño e porte. Se é precisa a súa eliminación terá que repoñerse.
- Antes do inicio das obras, haberá que facer unha prospección para detectar a presenza de taxons e hábitats protexidos pola lexislación vixente, adoptando as medidas necesarias para a súa preservación.
- Non se poderá alterar o hábitat de especies protexidas, e comunicarse o seu achado a Dirección Xeral de Patrimonio Natural.
- Ao longo de todo o proceso de concentración parcelaria adoptaranse as medidas necesarias para evitar a afección aos elementos protexidos.
- Deberanse incorporar o deseño das novas parcelas, as sebes, lindeiros e arborados presentes na zona. A se mesmo consideraranse áreas sensibles os ecosistemas ligados a auga, os corredores ecolóxicos e demais hábitats antropoxénicos de interese natural, cultural ou paisaxístico, como vexetación de ribeira, sebes, peches, bancais, corredoiras, etc. Así mesmo as especies vexetais e faunísticas, endémicas ou protexidas.
- Manterase o mosaico agrogandeiro.

3.4.1.2.-Terreos forestais.

Nas zonas da concentración parcelaria os aproveitamentos das zonas forestais levaranse a cabo de acordo cas características culturais de cada especie, tratamentos silvícolas, e tipos de corta de rexeneración.

3.4.1.3.-Paso de animais.

Cando sexa necesario habilitar nos camiños pasos canadenses, para impedir o paso de gando, haberá que habilitar medidas que fagan posible o escape de pequenos vertebrados que poidan caer o foxo.

3.4.2.-Fase de explotación.

3.4.2.1.-Xestión e protección das áreas con valores naturais.

Antes de realizar os labores de roza de mato e formacións herbáceas, comprobarase a ausencia de especies de interese. No caso de presenza adoptaranse medidas para evitar as afeccións sobre as mesmas, e prestarase atención principalmente as especies en perigo de extinción, tomando as medidas seguintes:

- Procederase o balizamento das masas e formacións vexetais de interese ambiental, para evitar a súa eliminación.
- Reducirase a eliminación da vexetación, respectando toda vexetación existente que non resulte afectada directamente pola execución das obras.
- Eliminación de especies exóticas e invasoras.
- Prohíbese a plantación de especies de crecemento rápido.

Cando se leven a cabo repoboacións, en zonas forestais, estas axustaranse ao establecido na lexislación forestal e ambiental ao respecto, contando co informe favorable da Consellería do Medio Rural.

3.4.2.2.-Presenza de fauna.

Verificarase a ausencia de avifauna nidificante antes das labores de corta da arboreda ou roza de mato, no caso de que se atopen, adoptaranse as medidas de protección, especialmente as especies vulnerables, e en perigo de extinción que abundan nas árbores e no chan.

No caso de existir avifauna nidificante, establecerase un perímetro de seguridade de 500 metros, libre de maquinaria e de todo tipo de tráfico que garanta a tranquilidade das aves.

3.5.-Protección do Patrimonio Cultural.

Para a protección do patrimonio cultural estarase ao indicado pola Dirección Xeral de Patrimonio Cultural no seu informe, segundo o recollido no punto 2, do presente informe.

3.6.-Integración paisaxística.

Para levar a cabo unha mellor integración paisaxística da zona, teranse en conta os seguintes puntos:

- O deseño dos viarios farase seguindo as curvas de nivel, e se disporán entre límites de zonas agrogandeiras e de montes.
- Cando o camiño estea limitado por árbores, procurarase anchealos só cara un dos lados, e non a ámbolos dous lados, así manterase a vexetación natural das bandas do camiño.

- Empregaranse especies autóctonas que procederán de a mesma zona, ou zonas similares, e se terá en conta o disposto na orde do 17 de marzo de 2005, da Consellería de Medio Ambiente, Sostibilidade, Territorio e Vivenda.
- As especies a utilizar deben ser compatibles entre si, no espazo e no tempo.
- Cando sexa necesaria a eliminación dalgún exemplar de especies arbóreas autóctonas, terán que ser repostas.
- No deseño do novo parcelario, favorecerase a integración paisaxística dos predios resultantes, mediante a conservación do maior número posible de elementos lineais que sexan de interese ambiental.
- Deberase procurar que na reorganización das propiedades, as parcelas que resulten da agrupación, manteñan as características morfolóxicas do parcelario de orixe, procurando que se manteñan os lindeiros de maior valor ecolóxico.

3.7.-Condicións Xerais.

3.7.1.-Fase de formulación.

- Todo deterioro que se lle ocasionen ás infraestruturas viarias, debido ao uso que se faga delas durante a fase de explotación, deberá ser reparado, aplicándose en todo caso ás obras de reparación, as cautelas e medidas de protección medioambientais, recollidas no presente informe, e os recollidos polos organismos consultados.
- Notificarase aos propietarios e daráselles información sobre a obriga legal, de obter permisos para a corta de especies arbóreas, informarase así mesmo doutras obrigas establecidas na normativa vixente, en materia de ordenación do territorio, de xestión forestal e conservación da superficie agraria, entre outras.
- Desenvolveranse as medidas que sexan necesarias, para evitar impactos asociados á fase de formulación, entre eles atopase a construción de peches, cortas indiscriminadas de vexetación, e a modificación abusiva de cultivos.
- Durante a fase de replanteo, deberanse levar a cabo os controis necesarios para garantir a inexistencia de impactos, e no momento no que se detecten tomaranse as medidas necesarias para evitalos, comunicándollo ao organismo que proceda, xunto coas medidas a adoptar.
- Haberá que asfaltar as pistas con maior tránsito.
- Velarase pola protección dos valores naturais, paisaxísticos e patrimoniais, de interese local.
- Prohíbese a reforestación de zonas agrícolas con especies de crecemento rápido.
- O proxecto non modificará as condicións hidrolóxicas do ámbito de actuación.

3.7.2.-Fase de explotación.

- Nos límites da zona de concentración parcelaria, farase un control topográfico de ditos límites, dos predios de substitución, e da traza de camiños.
- Con respecto a servidume, manterase a permeabilidade territorial da zona, conservando os servizos e servidumes de paso, que existan na actualidade. De cortarse o paso dalgunha vía, deberanse crear rutas alternativas co mesmo servizo.
- Cando houbese estradas afectadas, camiños ou calquera outra infraestrutura, deberán restituírse ao estado previo das obras.
- Farase un uso sostible da zona, mediante a toma de criterios de sustentabilidade ambiental.

3.8.-Plan de seguimento e vixilancia ambiental.

3.8.1.-Fase de formulación.

Redactarase un programa de Vixilancia e seguimento Ambiental, que terá en conta todos os impactos avanzados, no documento ambiental.

Dito programa terá como obxecto garantir o cumprimento das medidas protectoras e correctoras contempladas no documento ambiental, nos informes dos organismos consultados, e no condicionado do presente informe. As actuacións que se executen, e se integren na documentación, incluíndo as referentes ás actuacións ambientais e as de patrimonio, deberán quedar reflectidas en planos de escala adecuada, e estar dotadas das partidas orzamentarias correspondentes, e terán o seu reflexo no capítulo de orzamentos do proxecto de Concentración Parcelaria. Será o órgano substantivo o responsable de que se acaden os fins a conseguir, tendo en conta o seguinte:

- Todas as análises e medicións, deberán ser realizadas por organismos de control autorizados, ou entidades acreditadas, e os resultados deberán ser asignados por un técnico autorizado.
- As tomas de mostras, serán representativas, e tamén as medicións, realizaranse durante os labores de maior incidencia sobre os indicadores obxecto de control.
- Se durante a realización do programa se detectasen impactos imprevistos, a Dirección Xeral de Desenvolvemento Rural, terá que propoñer as medidas correctoras necesarias.
- No programa de vixilancia e Seguimento Ambiental, incluírase un Plan de Control de Calidade das Augas e Funcionamento das Estruturas de Drenaxe, coas medidas propostas, engadindo a súa vez as propostas informadas pola Confederación Hidrográfica do Miño-Sil, e pola Dirección Xeral de Patrimonio Natural. No que respecta a calidade das augas superficiais, se indicarán as análises de augas que se realizarán, así como os puntos de mostraxe e a frecuencia das análises, seleccionaranse os puntos de toma de mostras, augas arriba e augas abaixo, da zona afectada.

3.8.2.- Fase de execución e de explotación.

Levarase a cabo o programa de Vixilancia Ambiental, do que se responsabilizará a Dirección Xeral de Desenvolvemento Rural, e como órgano substantivo, estará o disposto no artigo 52 da Lei 21/2013, do 9 de decembro, de Avaliación Ambiental.

4.-PROPOSTA.

Logo de finalizar a análise técnica do expediente de avaliación de impacto ambiental, propónse formular a declaración de impacto ambiental do proxecto nos termos recollidos ao longo deste documento, en cumprimento do disposto no artigo 41 da Lei 21/2013, do 9 de decembro, de avaliación ambiental

O xefe do Servizo de Avaliación Ambiental de Proxectos
Manuel Díaz Cano (asinado electronicamente)

Conforme

O subdirector Xeral de Avaliación Ambiental
Juan Manuel Camiño Soto (asinado electronicamente)

Resolve:

Formular a declaración de impacto ambiental do proxecto de reestruturación parcelaria da parroquia de Santa María Madalena de Retizós, no concello de Baleira (Lugo), promovido pola Dirección Xeral de Desenvolvemento Rural, considerando que o proxecto é ambientalmente viable sempre que se cumpra, ademais do recollido no estudo de impacto ambiental e a restante documentación avaliada, o condicionado que figura ao longo deste documento, tendo en conta que no caso de que exista contradición entre eles prevalecerá o disposto nesta DIA.

Ademais do obrigado cumprimento das condicións sinaladas, se se manifesta calquera tipo de impacto non considerado ata o momento, este órgano ambiental poderá ditar condicionados adicionais aos anteriores.

Calquera cambio que se pretenda introducir no proxecto respecto do recollido nesta DIA deberá ter en conta a variable ambiental, e no caso de que poida producir efectos significativos sobre o medio ambiente, deberásele notificar previamente a esta Dirección Xeral, quen o avaliará e decidirá sobre a súa aceptación, comunicando no seu caso se procede ou non modificar a declaración ou iniciar un novo trámite de avaliación ambiental.

Esta declaración farase pública a través do DOG e da páxina web da Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Vivenda, remitiráselle ao promotor e o órgano substantivo para os efectos oportunos.

De acordo co artigo 41.4 da Lei, contra esta DIA non procederá recurso algún, sen prexuízo dos que, no seu caso, procedan en vía administrativa ou xudicial fronte ao acto, no seu caso, de autorización do proxecto..

Santiago de Compostela, (na data de sinatura electrónica)

A Directora Xeral de Calidade Ambiental, Sostibilidade e Cambio Climático.
María Sagrario Pérez Castellanos (asinado electronicamente)

